

חומש עם רש"י / קובי לוי

מתוך סדרת הספרים "קוטף סיפור"

לפני כשנה, בעת הכנסת ספר תורה לאחת הישיבות המפוארות בעיר ירושלים, עלה לדוכן אדם בעל הדרת פנים ומראה צנוע וטוב. כשראש הישיבה הציגו כ"גביר חשוב, אוהב התורה ולומדיה", השפיל את מבטו בענווה והחל את דרשתו בסיפור:

5 זמן קצר לאחר מפלת הצורר הנאצי ויומיים לאחר חג השבועות הצליח הנער עזריאל מנסבך, אוד מוצל מאש, לצאת מאדמת גרמניה החרוכה אל צרפת ומשם עלה על מעבורת קטנה שפניה לבריטניה. עזריאל, נער יתום בן ארבע עשרה, היה כה שדוף עד שצלעותיו בלטו כסכינים חדות מבעד לחולצתו האפורה. כמוהו נדדו נערים רבים תמהים ונבוכים לקראת עתיד חדש ולא ידוע. אך דרכו רגליו בנמל הבריטי, ביקש שיורו לו את הדרך אל עיר הבירה לונדון, שם חשב שימצא מקום 10 מרפא לנפשו ויוכל ללמוד תורה, התורה שנמנעה ממנו בחמש השנים האחרונות. כמו דוד המלך שהעיד על רגליו כי הן נושאות אותו אל בית המדרש אף שהתכוון להגיע לארמונו לעסוק בענייני המלוכה, כך גם רגליו של היתום, עזריאל, נשאו אותו אל דלת עץ גדולה ומעליה שלט פח לבן ומחליד: "ישיבת תורת משה".

15 "כן, ילדי", שאל אותו ראש הישיבה, "מה מעשיך כאן?" "באתי ללמוד תורה כאן, בישיבה, האם תקבלו אותי?" חייך אליו ראש הישיבה הרב שמואל שפיגל בפנים מאירות: "ספר לי, מה כבר הספקת ללמוד?" "אני יודע חומש עם רש"י", ענה עזריאל בגאווה בלתי מוסתרת. ראש הישיבה הכניסו פנימה והגיש לפניו דבר מאכל. נטל עזריאל את ידיו, בירך ואכל, למרות הרעב ידע שיהודי אוכל באצילות וללא רעבתנות. הוא אכל ונרגע. ליטף ראש הישיבה את לחיו של הנער ואמר לו: 20 "יקירי, צר לי, אך בישיבתנו לומדים בחורים קצת יותר גדולים ממך. זו לא ישיבה מתאימה בעבורך. אם תרצה אשלח אותך לישיבה מתאימה לכאלה שיודעים רק חומש עם רש"י". עזריאל שאף אוויר ואמר: "כבוד הרב, לבי אומר לי שכאן מקומי, בבקשה ממך, מכאן אני רוצה לצמוח עד לפסגות גבוהות. אנא!"

25 ראש הישיבה לא היה מסוגל לדחות את עזריאל. "בסדר", אמר, "אבל אני מטיל עליך למצוא לך חברותא שתוכל לקדם אותך בלימוד התורה, והדבר לא יהיה פשוט". הוביל אותו ראש הישיבה לחדר קטן, הציע לו לנוח מתלאות הדרך ואמר לו: "בקומה השנייה נמצא בית המדרש. אצפה לך שם כבר מחר בבוקר". למחרת, נכנס עזריאל לבית המדרש כשבידו שתי חתיכות קרטון שעליהן כתב: "אני, עזריאל מנסבך, יודע בינתיים רק חומש עם רש"י, מבקש מתנדב שיהיה לי 30

לחברותא". הצמיד את חתיכת הקרטון הראשונה על דלת הכניסה ואת השנייה על קיר בבית המדרש, פתח חומש "ויקרא" והחל לקרוא בו. כשהרים עיניו מהחומש והביט לעבר שלטי הקרטון מלאו עיניו דמעות. "ריבוננו של עולם, אני מקווה שאכן תימצא לי כאן חברותא, הרי כולם כאן גאוניים בגמרא ואני בקושי קורא... חמש שנות המלחמה רוקנו אותי". שלושה ימים היו תלויות המודעות אך איש לא הגיב או אפילו התעניין. ואז, אזר אומץ והחליט לעבור מתלמיד לתלמיד ולבקש שילמדו אתו. הוא סובב בין עשרות תלמידים וחזר על המשפט: "שלוש עליכם, אני עזריאל, אני תלמיד חדש בישיבה, בינתיים אני יודע רק חומש עם רש"י. אולי תסכים ללמוד אתי?" הבחורים שהיו שקועים בלימודם, לא יכלו להיענות לבקשתו. הם לא פגעו בו, חלילה, הם היו עדינים, והבינו את שאיפותיו, אבל הם הרגישו שאינם מסוגלים להיענות לבקשתו. עזריאל לא הבין מדוע מסרבים הבחורים ללמוד אתו. בקצה בית המדרש הבחין בשני תלמידים לומדים ברתחא דאורייתא. קנאה איימה לכלות את ריאותיו, הוא חשש מאוד להתקרב אל הבחורים שהיו שקועים עד צווארם באוהלה של תורה אך נותרו רק הם. "שלוש עליכם, אני עזריאל". שניהם השתתקו. "אתה עזריאל? ברוך השם. קראנו הבוקר את השלט שלך ובאמת תכננו לשוחח אתך. אנו נשמח ללמוד אתך ונתחיל בחומש עם רש"י. שמי יוסף". "ושמי מנחם, ברוך הבא עזריאל, לבנו ושכלנו מוקדשים לך באהבה רבה". מנחם ויוסף שכבר היו בחורים משכמם ומעלה, והיו 'מונחים' בלימוד התורה, מצאו זמן ללמד ולהדריך את עזריאל, שאט-אט התעלה ועשה חיל בתלמודו. עם הגיעו לפרקו נישא עזריאל והקים בית נאמן. עקב קשיי המחייה ולאחר שנועץ עם רבו פנה עזריאל לעסקים.

בתום הסיפור הוסיף הגביר: "אני הוא עזריאל מנסבך". מבטי השתאות חלפו בין האברכים ובני התורה שניצבו המומים לשמע הסיפור. "כיום, זכיתי, לתרום את חלקי לעולם הישיבות בתמיכה כלכלית ולהקים מפעלי תורה רבים בארץ ובעולם". ואז הגביר קולו באחת והמשיך בדבריו: "רציתי לספר לכם, יקיריי, אברכים ובני תורה, שמזה שבעים שנה אני עוקב אחר השניים שמסרו נפשם בעבור היתום שבקושי ידע חומש עם רש"י. שניהם כיום גדולי תורה. אני רוצה לחזק אתכם, אחיי האהובים, באהבת איש את אחיו, בהשפעה עד אין קץ של אהבת חינוס לזולת. מי שמוכן לעזור לזולתו ולחזקו בלימוד, זוכה לסייעתא דשמיא מופלאה שתוביל אותו לגדלות בתורה, ואני עד נאמן לכך".